

производительности труда, но порождает инфляцию. Слишком высокие темпы роста заработной платы нарушают связь между затратами труда и его оплатой, что так же приводит к снижению его производительности. Таким образом, грамотная политика в области оплаты труда позволяет повышать его производительность, а, следовательно, эффективность использования рабочей силы.

За анализируемый период – с 2005 по 2011 гг. производительность труда в сельскохозяйственных предприятиях Украины повысилась в 2,2 раза; заработная плата повысилась в 4,2 раза; а количество работников уменьшилось в 1,7 раз. Несмотря на то, что заработная плата повысилась в 4,2 раза, в целом она остается низкой по стране.

ДЕГРАДАЦІЯ ҐРУНТІВ МИКОЛАЇВЩИНИ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ УСУНЕННЯ

Мамалюк О.А., к.с.н.,

Миколаївський національний аграрний університет

Земельний фонд Миколаївської області характеризується наявністю досить високого біопродуктивного потенціалу, а в його структурі вагома частка ґрунтів чорноземного типу, що створює сприятливі умови для продуктивного землеробства. Останніми роками відбувається скорочення площ сільгоспугідь (2008,5 тис. га у 2011р. проти 2010,2 тис. га у 2007р.) і це є свідченням того, що певна частина цих угідь переводиться в несільськогосподарські землі для промислових та соціально-побутових потреб. Сільськогосподарське освоєння території області в порівнянні із іншими регіонами надзвичайно високе (82%). Характерною особливістю структури сільгоспугідь є значна питома вага орних земель (більше 84%).

В умовах ринкових відносин та бурхливих процесів у зміні форм господарювання і власності на землю, спостерігається диспаритет цін на паливо, техніку, добрива, послуги і сільгосппродукцію. Родючість ґрунту залишається поза увагою багатьох виробників, враховуючи застосування органічних та мінеральних добрив. Під урожай 2011р. було внесено 102,2 тис. т органічних добрив, на 46% менше ніж у 2010р. У структурі застосованих мінеральних добрив за останні роки суттєвих змін не відбулося. Кількість внесених мінеральних добрив під посіви

сільгоспультур у порівнянні з 2010р. збільшилася в господарствах 15 районів області [1].

Агрохімічне обстеження ґрунтів області показує погіршення якісних показників їх родючості. Нераціональне використання добрив зменшує вміст гумусу у ґрунті. Спостерігається порушення структури посівних площ, сівозмін і оптимальних систем полезахисних лісонасаджень. Недотримання технологій і термінів проведення обробітку ґрунту, захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб, застосування хімічних меліорантів, негативно впливає на відтворення родючості ґрунтів, загострює проблеми гумусового, агрофізичного та меліоративного стану і веде до зниження родючості ґрунтів та ефективності ведення рослинництва.

Антропогенно-техногенний вплив на довкілля постійно збільшується, що спричиняє погіршення фізичних і хімічних властивостей ґрунтів, зростання площі деградованих земель, забруднених атмосферними викидами і стічними водами, хімічними речовинами і радіонуклідами. Істотним фактором техногенного забруднення ґрунтів є транспорт: викиди вихлопних газів підвищують вміст свинцю у ґрунтах біля автотрас та придорожньої смуги уздовж доріг. Значної шкоди землі зазнають через забруднення ґрунтів викидами промисловості. Інтенсифікація сільгоспвиробництва, застосування засобів хімізації, меліорації та механізації призводить до погіршення агрономічних якостей ґрунту через знищення в ньому гумусу. Отже, головною причиною деградації ґрунтів регіону є людська діяльність. Деградація, ерозія ґрунтів, зменшення гумусного покриву, забруднення хімічними й біологічними сполуками і радіонуклідами – такі очевидні наслідки антропогенного впливу на землю. У складі деградаційних процесів першість належить процесам водної ерозії ґрунтів. Майже половина орних земель області знаходяться на ерозійно небезпечних площах. Найбільш еродовані орні землі в Доманівському, Братському, Вознесенському, а найменше – в Жовтневому, Снігурівському і Очаківському районах. Середньорічний змив ґрунту по області становить 13,3-13,5 т/га, а загальні прямі щорічні збитки від ерозії і дефляції ґрунтового покриву – близько 13,5 млн т ґрунту та 0,5 млн т гумусу. Визначено, що і за іншими якісними показниками, земельний фонд області має сталу тенденцію до погіршення: 1,8% орних земель складають кислі ґрунти, 2,2% – дефльовані, 2,0% – засолені, 3,3% – перезволожені, 0,3% – заболочені ґрунти. Збільшення обсягів виробництва рослинницької продукції за рахунок екстенсивної системи землеробства призвела до

залучення у сільгоспобіг малопродуктивних і деградованих угідь, площа яких в області становить 246,4 тис. га. Потребують консервації 223,6 тис. га деградованих земель, а також 22,8 тис. га малопродуктивних земель. Найбільша площа таких земель знаходиться в Баштанському, Вознесенському, Владівському, Доманівському, Новоодеському та Первомайському районах. Територія порушених земель по області складає 4,1082 тис. га (0,17 % від загальної площі). За 2011 рік рекультивовано земель на площі 5,0 га (0,2 % від загальної площі).

З метою ефективного вирішення питань, пов'язаних з проблемами ліквідації негативних процесів на еродованих та деградованих землях розроблено «Регіональну програму захисту земель від водної та вітрової ерозії, інших видів деградації земель в Миколаївській області», «Обласну програму охорони та підвищення родючості ґрунтів Миколаївської області на 2006-2015 роки», якими передбачено виведення з обробітку малопродуктивних та деградованих земель, консервацію зазначених земель на площі 38,4 тис. га і переведення еродованих земель в поліпшені пасовища на площі 236,4 тис. га, що зменшить розораність ґрунтів області [1].

Для корінного поліпшення кислих, солонцюватих і засолених ґрунтів застосовують хімічну меліорацію, яка поліпшує хімічну реакцію та водно-фізичні властивості ґрунту. З цією метою вносять кальцієвмісні матеріали: вапно на кислих ґрунтах, а на лужних – гіпс або фосфогіпс, що створює сприятливі умови для ефективного внесення добрив. Першочерговими заходами поліпшення деградованих земель є зниження рівня вод та відвід їх шляхом спорудження дренажної мережі; створення контурно-меліоративної системи території; збільшення лісистості до оптимальних розмірів; здійснення агротехнічних протиерозійних заходів із запобігання замулюванню водних джерел продуктами ерозії; створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг; залуження і створення лісових насаджень у прибережних захисних смугах, схилах, тощо; упорядкування водовідведення на сільськогосподарських угіддях.

Література.

1. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Миколаївської області [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.duecomk.gov.ua>.